

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 9. WRZESNIA ROKU 1800. we WTOREK.

z Wiednia d. 30. Sierpnia.

Dnia 27. Cesarz Jmć z Cesarzową i Arcy-Xiążciem *Ferdynandem* wyiechali do *Baden* dla używania kąpieli tamtejszych.

Pożar w *Linz* zdarzył się w czasie jarmarku, pomiędzy 60 zgorzałemi domami znajdując się zamek, dom juryzdykcyow kraiowych, i rog placu z iedney strony aż do bramy kowalskiej, a z drugiej do domu doktora *Stocker*. Dom juryzdykcyow był pierwszy, od którego pożar się zaiął. Większa część książek i pism została przez ogień strawiona. Archiwum i książki kredytowe szczęściem są uratowane.

z Kopenhagi d. 26. Sierpnia.

Okręt *Angielski*, który w Sobotę w wieczor przybył z *Helsingor* do tutejszego portu, jest okręt liniowy *Romney* pod dowództwem kapitana *Popham*. Okręt ten rzucił tu kotwice, a reszta okrętów która w niejakiej odległości widzieć się dała, stanęła pod wyspą *Hoce* czyniła rozmaite znaki flocie *Angielskiej* w porcie *Helsingor* stojącey.

Gdy się wspomniony okręt *Angielski* zbliżył do tutejszego portu, natychmiast zepełnione zostały na wodę trzy do obrony przeznaczone baterie pływające, a to w przytomności Xiążęcia następcy Tronu, który robotnikom w pracy tej dawał zachęcenie, aż do 10 godziny w wieczor. Baterie w tutejszym porcie zupełnie są osadzone ludźmi i armatami, a przez całą noc pracują także około potrzeb artylleryi. Wczoraj i dziś więcej jeszcze bateriow pływających zostało wystawionych, a fortyfikacye wszędzie za pomocą artylleryi nieykiey dostateczną liczbą armat są osadzone.

Postępek kapitana *Krabbe* w obronie naszego konwoiu wzmocnił na nowo dla niego i marynarki *Duńskiej* osobisty szacunek, a tuteysi mieszkańcy sami się ofiarowali utrzymywać strażę w fortecy, i już zaczynaia powinności odbywać.

Tuteysi kupcy zrobili subskrypcyą na wystawienie korpusu ochotników od 1000 ludzi, gdyby tego okoliczności wymagały.

Mieszczanie odebrali rozkaz. aby każdy z 24 ładunkami w czasie odgłosu bębna stanął na wyznaczonych placach allarmowych.

Lord *Whitworth* żądał iak slychać od rządu naszego ostateczney odpowiedzi, tymczasem czekamy na depesze z *Peterzburga*. Rząd nasz postanowił bronić praw naszych z naywiększą dzielnością.

Komenda nad flotą *Duńską*, do której uzbrojenia naywiększy pospiech jest przykładanym, poruczona jest Kontr-Admirałowi *Wleugel*. Flotta ta składa się z 18. okrętów liniowych dwóch od 80. dziesięciu od 74. i 6 od 64 armat; procz fregat i małych wojennych statków.

Dziś przybył tu kurjer *Angielski* z *Londonu* do lorda *Whitworth*.

Eskaadra *Rosyjska* z morza północnego, która się przez nieiaki ozas w tutejszym porcie zatrzymała, wyszła wprawdzie pod żagle, dla popłynienia na morze wschodnie; lecz dla wiatru przeciwnego znowu stać na kotwicach pod *Dragor* była przymuszona, i teraz dopiero w dalszą puściła się drogę.

Cztery okręty liniowe *Duńskie* w *Sundzie* na stanowisku będące, dziś przybyły do tutejszego portu, i rzuciły kotwice przy bateriach.

Flotta *Angielska* postawiła się między portami *Helsingorskim* i *Kopenhaskim*.

Jeden kuryer wyprawiony wodą do *Petersburga* nazad już powrócił.

Słychać wprawdzie, iż wiadomości z *Moskwy* przybyły, są pomyślnemi dla utrzymania spokoyności i zagodzenia rosterkow z *Anglią*: lecz nie ma jeszcze w tej mierze urzędownie ogłoszonego.

z *Helsingor* d. 26 Sierpnia.

Kommandant tutejszey fortecy pułkownik *Stricker*, szef korpusu strzelców hrabia *Schack*, każdy szef kompanii, i wszyscy officerowie kilka nocy z mundurów swoich nie rozbierali się.

Strzelcy narodowi bez odebrania nawet rozkazu przybyli do swoich korpusów. Wszystko jest tu u nas w nadzwyczajney cenie, a jednak wielu mieszkańców własnym kosztem w kwaterach żołnierzy opatruje. Otworzona jest także subskrypcya dla dostarczenia żołnierzom chleba, tabaki i wodki. Ubogim rozdać tu zupy *Rumfordzkie*.

Jedna z fregat *Angielskich* wystrzeliła na ląd kulę, która za miastem padła. Lecz przybył zaraz officer na bacie, usprawiedliwiając się z takowego przypadku z nieostrożności pochodzącego. Admirał *Angielski* wyznaczył zaraz natychmiast sąd wojskowy dla dochodzenia całej tej rzeczy.

Dziś zrana przejeżdżał tędy kuryer *Rosyjski* przez *Stokholm* biegący do *Kopenhagi*.

Czekamy tu jeszcze na świeżych 600. ludzi. W tym momencie bardzo wiele ludzi, których tu dziś przed południem za maytków zawierbowano, przewiezionych zostało do *Kopenhagi*.

Na dniu 24 kommandant *Lütke* odmienił swoją linią i postawił się po wyżej okrętów *Angielskich*. Te okręty zrobiły także ze strony swojej poruszenie, i postawiły się na przeciw zamku *Sofienberg*. Dziś popłynęły ztąd 4.

okręty liniowe *Duńskie* do *Kopenhagi*. *Anglicy* jeszcze się tu znajdują.

Wiadomość, iż *Anglicy* usiłowali wylądować na brzegi *Duńskie*, jest zupełnie fałszywą.

Okręty *Angielskie* z morza wschodniego przybyły, zbierają się znowu pod *Hammermühle*, mając na czele fregatę *Angielską* *Wachtsamkeit*.

Zawsze tu utrzymuje się nadzieja, iż rosterki z *Anglią* w dobry sposób zakończą się.

W księstwie *Holsztyńskim* po wielu mieyscach brzegów, zakładają baterye, i wielkie czynią się do obrony przygotowania.

Niepewność decyzji względem rosterkow z *Anglią* zaszłych, ma wielki wpływ do żeglugi powszechney. Rozmaite *Szwedzkie* i *Pruskie* statki wrocily się od *Sund*, i dalej płynąć niechciały.

Na zapytanie kupców tutejszych, równie u rządu, iak u admirała *Angielskiego* uczynione, czyli okręty kupieckie z bezpieczeństwem wypływać mogą, z obu stron dana była odpowiedź zupełnie zaspakalająca. Admirał *Dixon* przyrzekł okrętom, które się pod rewizyą poddadzą, wydać potrzebne paszporty.

Lord *Whithworth* żąda kategorycznej odpowiedzi w bardzo krótkim przeciągu czasu. W przyszły Piątek chce on nazad odiechać z całą switą, a nawet i ze sprawującym interesem *Angielskie* *P. Drummond*.

z *Paryża* d. 22. Sierpnia.

O skutku poselstwa *Ob. Duroc* dotąd jeszcze nie urzędownie ogłoszono.

Mocno tu głoszą o wielkich odmianach wkrótce zayść u nas mających. Pierwszy Konsul od kilku dni ciągle pracował w *Malmaison*. Zapewniają, iż Rada Stanu mieć będzie stałego Prezydenta z bardzo wielką władzą, oprócz tego inne urzędy mają być zaprowadzone.

Oprocz wyprawy do *Irlandyi*, w którym celu rozmaite na brzegach naszych obozy są założone, mówią tu jeszcze wiele o wyprawie przeciw *Portugalij*.

Mówią, iż Elektor Palatyn ofiarował G. *Le-courbe* 12 przednich obrazów z swej galeryi. Tym to sposobem wodzowie *Rzymscy* przymuszając narody, ażeby oddawali hołd ufzanowania ich oycyzynie, powracali do niej okryci laurami, i ubogaceni płodami natury i kunsztów. *Lukullus* przyniósł z *Pontu* szczep winiowy, *Mummius* naczynia z *Koryntu*.

Donoszą z *Sables* pod dniem 14 Sierpnia: Konwoj z 130 żaglow złożony, który od dawnego czasu był w naszym porcie zamknięty, popłynął przed trzema dniami do *Fromentine*, gdzie bez żadnego przypadku zawiął. Spodziewamy się, iż za wezbraniem wody puści się w dalszą do *Nantes* żeglugę. Dnia 12 statki które służyły pierwszemu konwoiowi za eskortę, przyprowadziły inny konwoj od 50 żaglow, który korzystając z pomyślnego wiatru stanął w cieśninach. Kosztowne krążenia *Anglików* szczęściem nie przyniosły im żadney inney korzyści, iak tylko zwłokę w wypłynieniu tych konwoiów, które żadnego statku na naszych brzegach nie pozwoliły im schwycić.

Artykuł następujący wyjęty z Dziennika *Angielskiego l'Oracle* pod d. 1. Sierpnia okazuje ton iakim *Anglicy* w Europie przemawiają. „Naybardziej teraz ściągają na siebie uwagę Polityków odnowienie systemu zbrojney neutralności, która wymyślona ku końcowi wojny *Amerykańskiej*, z ukontentowaniem od *Katarzyny II.* była przyjęta. W tym czasie nasi Ministrowie odbierali mocne nagany, iż natychmiast nie wysłali floty na morze *Baltyckie* dla przeszkodzenia temu połączeniu zasadzonemu na skłonnościach nayprzeciwniejszych interesów naszego kraju. *Anglia* tym czasem nie

z iedney tylko strony zatrudnioną była i pomimo okazałych przez iey floty otrzymanych korzyści, siła morska iey przeciwników tak była daleką od zupełnego zniszczenia, iż często z dumną przewagą pokazywała się aż w kanale *Angielskim*. Dziś bardzo się rzeczy zmieniły; Nikt już z *Anglią* zachodzić nie może w spory o panowanie na morzach. Smutne szczątki marynarki *Francuzkiej*, *Hiszpańskiej* i *Hollenderskiej* (*Reliquiae Danaum*) ukryte w portach, nie wąż się pokazać na Oceanie, ani stanąć przed tryumfującymi eskadrami *W. Brytanij*. &c.

Inne pismo zagraniczne podaje następujące nad marynarką *Angielską* uwagi:

„Siła *Angielska* na morzu iakkolwiek okazała, nie może być przystofowaną iak tylko do obszerności i ludności krajowej. Gdyby *Anglia* tyśiąc zebrała okrętów, nie mogłaby ich nigdy użyć iak tylko tyle, ileby potrafiła uzbroić i ekwipować.

„Wiadomo jest iż *Gazety Angielskie* wydają co miesiąc pyszny obraz swej marynarki. Zastanówmy się nad tym, który podała na d. 1. Sierpn: Okazuje się w nim całkowita okrętów wojennych liczba do 787. różney wielkości. Według tej ogromney rachuby, możnaby rozumieć, iż *Mocarstwa* morskie nie zaraz będą w stanie walczenia z marynarką *Angielską*. Lecz zastanowiwszy się nad tym, łatwo się przekonamy, iż *Anglicy* rachują wszystkie okręty zepsute i do użycia niezdatne, wraz z okrętami zostającymi na morzu. Według ich podania rachując na liniowe okręty tylko po 600. ludzi ekwipażu, liczba ich wynosiłaby 120. tysięcy. Na fregaty rachując tylko po 200. ludzi, wypadłoby 50. tysięcy ludzi; na ślipy po 100. ludzi, wyniosłoby 30. tysięcy ludzi. To wszystko w ogóle, pokazuje liczbę 200. tysięcy ludzi; Tym czasem wiadomo jest powszechnie, iż cała marynarka *Angielska*

nie składa się w tym roku iak tylko z 110. tysięcy ludzi. Trzeba więc odtrącić blisko połowę okrętów. Z dokładnych zaś obrachunków znajduje się teraz w kanale *Angielskim* i w kanale *Irlandzkim* 40. liniowych okrętów; Na płaszczyznach i na morzu północnym 2.; w *Portugalij* i na morzu śródziemnym 17.; w *Ameryce* 12.; w *Indyach wschodnich* i w *Przylądku dobrej nadziei* 10.; Całkiem 81. okrętów liniowych w aktualnej służbie, to jest 59. w *Europie*, a 22. w *Indyach*. Dajmy iż z 25. okrętów znajdujących się teraz w *Portach*, można z nich przyłączyć 17. do flottów Europejskich, *Anglia* miałaby w tym roku na morzach Europejskich około 75. okrętów liniowych, a 22. w *Indyach*. Całkiem 98. — Taka jest tak bardzo przesadzona morika potęga *Anglij*. Nie można zaprzeczyć iey marynarzom talentów z długiego doświadczenia nabytych; lecz wkrótce *Bonaparte* potrafi przywrócić dawną sławę marynarzów *Francuzkich*. Dwa lata wystarczył *Ludwikowi XIV.* do utworzenia marynarki &c. &c.

Minister związków wewnętrznych do prezydentom Departamentowych. — w Paryżu 28 Thermidor (16 Sierp.) r. 8 Rzplitey Francuzkiej iedney i nierozdzielney.

Obywatelu Prefekcie. Wielu z pomiędzy was zapytywało się mnie, iaka jest myśl rządu względem obchodzenia Dekadów, a w niepewności w iakiej ich zostawiały prawa w tej okoliczności wydane, niektórzy z nich uchwalili nawet wyroki, których nie można było potwierdzić. Rząd przedsięwziął uprzątnąć wszystkie w tej mierze wątpliwości, i w wyroku pod d. 7 t. m. który wam posyłam, położył zasady, podług których postępować macie. Wprowadzenie kalendarza Dekadowego jest iednym z nayszyteczniejszych owoców rewolucyi, jest iedną z nayszacowniejszych zdobyczów filozofii, i należy do Rzplitey: niewolno jest tym, którzy iey służą, i są do iey przywiązani, używać innego sposobu w podziale czasu. Podług tego kalendarza powinny być oznaczone wszystkie czynności publiczne, i ten tylko ieden kalendarz jest od rządu przyznany. Lecz ten podział cywilny, do którego są prawem obowiązani wszyscy urzędnicy Rzeczyplitey, do którego się ochoćnie stosują wszyscy, którzy go polubili; nie ma nic wspólnego z prywatnymi czynnościami obywatelów, których iakakolwiek bądź opinia w tym lub owym dniu do spoczynku lub pracy nakłania. Taki jest duch wyroku, który wam

przesyłam, zgodny ze wszystkimi prawidłami rozumu i wolności, żądany przez obywatelów, przez wszystkich przyjaciół Rzeczyplitey. Rząd nie chce się mieszać w to, co należy do czyiegoś sumnienia: i wszyscy którzy tylko są posłusznymi prawu, mogą w swoich prywatnych interesach zachować się, iak im się zdaje naysprzyzwoiciej. Lecz udzielając wszystkim wolności i wsparcia, karać będzie z nieubłaganą surowością tych, którzy z nadużyciem tej sławnej wolności, ważyliby się przesładować Obywatelów niechających iść za ich zdaniem. Niech wszyscy zachowując przepisy prawa, będą wolni. Kalendarz decymalny, jest kalendarzem Rzeczyplitey u wszystkich *Francuzów*, inne do tego lub owego należą oburządku, i nie w sobie narodowego nie mają. Posyłam ci także obywatelu Prefekcie inny wyrok pod tymże dniem, względem ślubów małżeńskich. Prawo 20 Września 1792 jest ich zasadą: wezmiesz je za prawidło twego postępowania, i udawać się do niego będziesz w każdym przypadku wątpliwym. Prezydenci, i ich zastępcy sami tylko są urzędnikami cywilnymi, oni tylko sami nadać mogą ważność dowodom oznaczającym stan obywatela. Sposoby ogłaszania, przewłoki, wzory aktów i mieysca: wszystko jest przewidziane prawem; do ciebie należy pilnować, ażeby się do niego stosowano. — Pozdrawiam cię.

(podpisano) *L. Bonaparte.*

Prefekt Policji uwiadomiony, iż niektórzy zapaleni ludzie, nie widomi ręki, która ich pociąga, i która kiedy się Rząd zatrudnia daniem nam zewnętrznego pokoju, chciałyby ich pobudzić do iakiego szalonego postępu dla zafilenia gazet *Angielskich*, i dania im materyi do rozgłaszania ieszcze nowych zaburzeń wewnątrz kraju, a mianowicie w *Paryżu*, gdzie wszystko zostało w spokojności i ukontentowaniu; kazał aresztować nieiakięgo *Emmery* lekarza, już dawniej aresztowanego, a którego prześtrogi Policji nie uczyniły ostrożnym. Nieiaki *Chateau*, który należał do tych szaleńców, został także aresztowanym, równie iako i nieiaka *Chaumette*, która była ich skrytą agentką. (*Dziennik handlowy.*)

Generał *Kommenderniacy Brune* po oddaniu się od armij odwodowej dał rozkaz 4^{tej} Pułkbrigadzie tymczasowej wschodniej, i pierwszemu batalionowi ochotników odwodowych, ażeby się udali do armij *Włoskiej*. Lift Generała Adjut. *Duvergne* doniosłszy o wyjeździe *G. Brune* i tej części kolumny do *Medjolanu*, dodał: Znakomite usługi, które *G. Kom. Brune* w rozmaitych armiach, a mianowicie *Wło-*

skiey uczynił, są peynym zakładem innych tryumfow, które swemu krajowi gotnie.

Wyrok pod dnim 17 Sierpnia wydany.

Konsulowie Rzeplitey na wniosek ministra marynarki i osad, i po wysłuchanym zdaniu Rady Stanu, uchwalają co następuje: Liczba 1354 officerow prawem 3 brumaire r. 4 postanowiona, na usługę marynarki utrzymywaną będzie. Ta liczba officerow podzielona zostanie na rozmaite stopnie marynarki w następującej proporcji: 8 Vice admirałów; 16 kontradmirałów; 150 kapitanow okrętowych; 180 kapitanow fregat; 400 porucznikow i 600 chorążych okrętowych.

Konsulowie uchwalili także, iż officerowie morscy podzieleni zostaną na officerow w istotney służbie Rzeplitey będących, i na officerow nie będących w istotney służbie. Lista pierwszych ma być ułożona każdego roku przez pierwszego Konsula, stosownie do potrzeb marynarki. Officerom w istotney służbie nie zostającym, wolno będzie dowodzić okrętami kupieckimi, lubo do tego od ministra wojennego pozwolenie mieć powinni. Każdy Officer, gdy przez 3 lata wciąż w służbie nie zostaje, ma być uważany za odtawionego, i iako taki pensyą otrzyma. Vice-admirał w czasie pokoju będzie mieć roczney pensyi 12 tysięcy liwrow, kontr-admirał 8 tysięcy, kapitan okrętu liniowego 3600 do 4000. Kapitan fregaty 2400. Porucznik okrętowy 1600. a chorąży 1200. w czasie wojny pensye w połowie powiększone zostaną.

Jourdan do tych czas redaktor monitora mianowany jest sekretarzem generalnym prefektury w departamencie *Roer*. *Maret* pierwszy redaktor tegoż dziennika, jest teraz sekretarzem stanu. *Rejnier*, który po nim nastąpił, został archiwistą w ministerium interesow zagranicznych, a teraz jest członkiem senatu. *Trouvé*, który po nim monitora wydawał, został mianowany posłem do Rzeplitey *Cesalpińskiej*, a teraz jest Trybunem.

Pod *Bayonną* krąży 15 okrętow wojennych *Angielskich*.

Dnia 17 Sierpnia, tutejszy sąd appellacyjny rozstrzygnął ciekawy process handlowy. Nieiaki *Lemaire* z *Malmedy* przy końcu roku 1794. przekazał wexle, z *Hamburga* na *Paryż* ciągnięte, w wyrazem: w pieniądzech iakie są dzisiaj w kursie, domowi tutejszemu *Sartorius*, *Schuchart* i kompanii, z zleceniem, aby sumnę w nich zawartą do iego dyspozycji mieli w pogotowiu. Wiadomo jest, iż pod ow czas wypłaty musiały się dziać w asygnatach pod karą śmierci. Wexle te przeto pomimo wyrazow umieszczonych zapłacone były w asygnatach, a ta summa została w ręku *OO. Sartorius* i *Schuchart*, aż do dalszey dyspozycji *O. Lemaire*. Dopiero od 4 lat odezwał się tenże *Lemaire*, i żądał wypłaty summy w gotowiznie, a nie w asygnatach. Lecz *Sartorius* i *Schuchart* nie mogli tego dać co sami nie odebrali. Ztąd powstał process nayprzed w sądzie handlowym, a potym appellacyjnym. Gdy *Sartorius* i *Schuchart* dowiedli świadkami, iż summa w asygnatach była zapłacona, przeto sąd wydał wyrok, iż *Lemaire* nie może żądać inney wypłaty, iak w asygnatach, a procz tego kosztu processu ma zaspokoić.

Posel *Dąński Dreyer* dał się tu znówu widzieć na audyencyi Konsulow, Ministrum zagranicznym daney.

Mowią iż *Mafsen* zrobił się nie miłym we *Włoszech*, przez swoje uciskające rekwizycye.

Nowa armia odwodowa która się pod *Generałem Murat* przy *Amiens* zbiera, ma się udać do *Flandryi*, a ztamtąd daley ku brzegom *Belgickim*, w celu odparcia *Anglikow*, gdyby wyładowanie przedsięwzięli.

W nocy z dnia 19 na 20. mieliśmy tu straszną burzę, która odmianę w atmosferze naszej przyniosła. Piorun uderzył w wieżę bywszego *Klasztoru Augustyanow*, gdzie belki poróżrywał i zapalił. Uderzyły także i w inne miejsca pioruny, bez żadney iednak szkody. Dnia 20. o godzinie 3. po południu wszczęła się znówu burza, która nam przyniosła teraz ciągle deszcze.

W Departamencie *Ourthe* niedaleko *Malmedy* był także okropny w lasach pożar. Ogień tak był wielki, iż w rospaloney ziemi w głąb na kilka stop rozciągał się, i trawił korzenie drzew wielkich.

W tych dniach Minister morski ma rozdawać nadgrody w Instytucie dla Osad postanowionym, uczniom tamże będącym. Wiadomo jest, iż w tym Instytucie sami tylko Murzyni i Mulaci znaydują się. Zapewne więc pierwszy raz iak świat stoi, będzie można słyżać ich tłumaczących *Liwiusza* i *Cycerona*.

Na iednym polu na przedmieściu *S. Jana w Chartres* iedno ziarno zboża wydało 37. kłosow, które wymłócone dały 1653. ziarnow.

Rada Stanu uchwaliła, iż od dnia 21. Września do kommandy dywizyow wojskowych ma być tylko 250. officerow sztabowych użytych, to jest 25. Generałow dywizyi, 50. Generałow brygady, 52. fzesow brygad i 102 adjutantow. W krajach wewnetrznych Rzeplitey, Minister wojenny tam gdzie potrzebę tego uzna, mo-

że jeszcze postanowić 4ch Generałów dywizyi, 4ch Generałów brygad &c.

Posel Hiszpański do Rzymu wysłany Biskup Labrador, ma także negocjować względem interesów kościelnych ściągających się do Francji.

Klucz Gabinetow podaje obszernie opisanie monumentu, który mieszkańcy w Riom wyta-
wić mają Generałowi Desaix. Monument ten będzie mieć kształt czworokątnego obelisku w sposobie Egipskim. Ma mieć na sobie 32. przedziałów stołownie do lat zmarłego bohatera, a każdy przedział będzie mieć napis jego znakomitszych czynów godnych do prześlania potomności. Obelisk ten we środku ma być utracony, tak jak okazały bieg życia Generała został przerwany. Jedna strona obelisku będzie mieć napis: *Desaix zasłonił retyradę armij w Niemczech w roku 4.* Druga: *Desaix obronił Kehl w roku 5.* Trzecia: *Desaix zdobył wyższy Egipt w roku 7.* Czwarta: *Desaix pobił nieprzyjaciela pod Marengo w roku 8.*

Obywatel Picot astronom mieszkający w mieście Pau (w Depart: niższych Pireneow) wynalazł sposób uważania słońca tak, ażeby jego światło nieraziło bynajmniej wzroku naszego. Przypadł mu się sam ten kuli ognistej i dał to widzieć innym jak najdokładniej. Jest ona bez wszelkiej plamy i niema migającego się światła. Jej oś odmienia się ułtawicznie, a części jej powierzchni są tym iafkrawszemi im bardziej oddalają się od jej biegunow, tak dalece, że ekwator słońca jest najsłowiejszą jego częścią. Obraca się około siebie z szybkością, której niemożna było jeszcze zupełnie wyrachować, a która zdaie się czynić około stu obrotow na jedną minutę. Obywatel Picot przeświadczony, że to obracanie się słońca z nadzwyczajną szybkością daie nayprostsze i nayłatwiejsze tłumaczenie biegow świata planetowego, poddaie pod rozwałę uczonych następujące myśli: Słońce obracające się z szybkością, powinno pociągnąć za sobą obrot najwyższego powietrza do odległości, która ma stosunek z jego gęstością, większością, a nadewszystko z szybkością jego ruchu, a tym samym powinno sprawiać ruch w powietrzkregu rozciągającym się aż za planetę Herschela (Uranus wporządku dziewiąta) Ruch ten kołowy, który słońce obrotem swoim nadaie koniecznie krainie powietrzney, musi udzielać się planetom, których powietrzkregi w niej są zamknięte, a że ruch ten z tym większą odbywa się szybkością im bliższy jest słońca, ztąd więc wypada; 1. że planety bądą porywane w krążeniu swoim około słońca z szybkością, która będzie wstosunku odwrotnym do ich odległości

2. Ponieważ powietrzkrege każdej planety będzie porywany przez bieg daleko bystrzejszy z strony obroconey ku słońcu, aniżeli z strony wprost przeciwney, przeto planety powinny sprawiać wzajemne w powietrzkregach swoich odmiany, wystawiając następnie na przeciw słońcu całe obwody swoich kuli słońcu. Czyli bieg ten nie jest daleko zgodniejszy z prawidłami zdrowey fizyki? Czyli nie tłumaczy nierownie prościey wszystkich biegow niebiejskich, o których pewności jesteśmy przekonani?

Wyszczególnienie autentyczne dzieł kunsztow z Włoch do Paryża przywiezionych jest następujące.

Dzieła te podzielone są na 3 fale, z których pierwsza salą Laokoona nazwana, mieści w sobie Bohaterow i sławnych ludzi. Druga Sala Apollona zawiera w sobie Bogow. Trzecia sala jest Muzow.

Posagi z Muzeum Klementyjskiego Piusa.

Apollo z Belwederu.— Wyborny posag Merkurego Antinousem Belwederem nazwany.— Herkules i Telephus Kommodusem nazwany.— Belwederzski Torso fragment siedzącego Herkulesa.— Aryadna i piąca mylnie Kleopatry nazwana.— Hygic, czyli Isis — Kupidu fragment.— Wenus nachylona.— Apollo Musagestes czyli Citharoeida.— Posag 9ciu Muzow.— Siedząca Urania.— Brodaty Bacchus Sardana-
palem nazwany.— Ceres czyli Adonis.— Grupa Laokoona — Meleager — Amazonka — Menander, Posidippus, Demostenes i Trajan siedzący na stołkach filozoficznych, wyborne posagi.— Wojownik, od niektórych za Eocyona wzięty.— Posag filozofa, którego sądzą być Sextusem z Cheronei — August w todze.— Tyberjusz w todze.— Posag urzędnika Rzymskiego w todze ofiarę czyniącego — Kapłan Perjski.

Posagi i Buły z Watykanu.

Jowisz, Serapis, Tryton. Oceanem nazwany głowy kolosalne.— Minerwa nadnaturalney wielkości, równie jak Menelaus, znany dotąd pod nazwiskiem Ajaxa.— Para Rzymska należąca do jakiegoś nadgrobk, a mylnie Katonem i Porcyą nazwana.— Tragedya i komedya figury kolosalne.— Hadryan głowa kolosalna. Antinous bust kolosalny.

z Kapitolium.

Bust Bachusa Aryadne nazwanego.— Homer Marek Brutus.

z Palacu Konserwatorow.

Bust Lucyusza, Juniusza, Brutusa.

z Watykanu.

Ołtarz na ofiary umarłych.— Jeden wielki a dwa male lichtarze.— Trojnozek Apollina.— Ołtarz okrągły.— Dwa Sfinxy z granitu koloru różowego.

z *Kapitolium*.

Katafalk wyobrażający umarłych *Homera* i *Sokratesa* otoczonych muzami.

z *Wenecyi*.

Dwie sztukaterie, z których jedna w 13 osob wyobraża ofiarę czynioną, a druga tron *Saturna* od 4 geniuszów otoczony.

Oprocz tego najważniejsze posągi dawniej do *Francyi* sprowadzone i w muzeum centralnym postawione, iako to:

Wenus z *Arles*—*Dyana* z *Sarną*.—*Bachus* spoczywający.—Inny *Bachus*—Stoiąca figura kobiety nakształt *Uranij*—*Apollo*—*Jazon* nazwany *Cincinnatus*.—Posąg obnażony z symbolami *Merkurego*, w istocie zaś portret jednego *Rzymianina* mylnie *Germanikiem* nazwanego, *Nero*—*Tytus*.—Głowa *Scypiona Afrykańczyka*. &c. &c. &c.

z *Dijon* d. 17. *Sierpnia*.

Dnia 15. z rana kuryer Rządowy przywioził Generałowi *Brune* do jego głównej kwatery w *Couteron* wyrok Konsulów, który go mianuje komendantem Armij *Włoskiej* na miejscu *Masfeny*. Ten wódz wyjechał dnia wczorajszego do *Medyolanu* wraz z swemi przewodnikami. Wielu Generałów armij odwodowej iadą również do tejże armij. Od czasu postąpienia na tę komendę Generała *Brune*, Generał dywizyj *Canclaux* dowodzi tymczasowo armiją.

Generał-Adjutant *Berthier* który znajdował się przy wyższym sztabie obozu pod *Remilly*, wyjechał do obozu strzelców i grenadierów założonego między *Amiens* i *Beauvais*.

z *Karlsruhe* d. 20. *Sierpnia*.

Generał komenderujący *Moreau* przybył tu dnia 17. i stanął w Oberży Pocztowej, gdzie mieszka Ob. *Massias* Minister Rzplitej *Francuzkiej* przy cyrkule *Szwabskim*. Xże dziedziczny pośłał Gener. *Francuzkiemu* karę dworską, w której znajdował się Baron *de Geyling* Prezydent rady skarbowej, który miał zlecenie towarzyszyć temuż Generałowi aż do *la Favorite* mieszkania Margrabiego panującego blisko *Rastadt*. Generał *Moreau* był tam na obiedzie i zabawił około 4ch godzin, poczym w dalszą do *Strazburga* udał się podróż.

Od dnia 17. wydzieliliśmy Iżęciu kuryerów *francuzkich* idących do *Strazburga*.

z *Moguncyi* d. 24. *Sierpnia*.

Dozorca generalny dobr narodowych pisał do Ob. *Guyon* dyrektora w tym mieście list imieniem pierwszego Konsula, i Ob. *Lacué* konsyliarza stanu, prezydenta wydziału wojennego. W tym liście między innemi, wyrażono jest, iż pierwszy Konsul zamysła kazać

wystawić trzy szpitale dla inwalidów, to jest w *Moguncyi*, *Bruxelli* i *Lugdunie*, lub *Awenionie*. Ośm lub dziesięć milionów z dobr narodowych będą przeznaczone na ten fundusz. Tym końcem Ob. *Guyon* ma zlecenie podać obrachunek wszystkich dobr narodowych, które się znajdują w departamencie *Mont-Tonnerre*, i które mogą być użyte na utrzymanie nowego szpitalu inwalidów. Te domy będą stały za miastem. Pierwszy Konsul żąda mieć te wszystkie uwiadomienia na dzień i *Vendemiaire* (22 Września.)

z *Manheymu* d. 24. *Sierpnia*.

Garnizon tego miasta składający się z iedney części Legionu cudzoziemskiego, zamienionym został przez woyska z Pułbrygady *Helweckiej*, które tego poranku weszły do miasta.

Dnia 21. *Moreau* otrzymał w *Strazburgu* kuryera z *Paryża*, poczym na d. 22 odprawił radę wojenną z GG. *Lecourbe*, *St Suzanne*, *Hauptpult*, *Souham* &c. Zaraz rozmaite nowe urzadzenia w armij poczynione zostały, a *Moreau* przyspieszył swoy odjazd.

z *Hagi* dnia 26. *Sierpnia*.

Anglicy nie przestają jeszcze rozmaite okręty zdobywać przy *Fryzlandyi*. Dnia 12 zaieli 6 statków przewozowych z *Hamburga* do *Amsterdamu* przeznaczonych. Jest mniemanie, iż chcą użyć tych statków do wylądowania.

Dziś ciało prawodawcze rozpocznie swoje rozważgi nad nowym urządzeniem skarbu, w którym ma być ułożony plan powszechnych i stałych podatków w *Rzplitej*.

Sąd wojenny morski wydał wyrok na kapitana *Jong* należącego do poddania flotty *Batawskiej*, aby mu szpada na głowie złamana była; a tak skafłowany, aby pozostał w więzieniu aż do powszechnego pokoju. Przeciw takowemu wyrokowi *Jong* odwołał się do ciała prawodawczego, żądając rewizyi processu. Współ-winowayca jego ratował się ucieczką z więzienia.

z *Ratyzbony* d. 20. *Sierpnia*.

Względem kontrybucyj i rekwizycyow uciążliwych, uczynione jest Generałowi *Moreau* mocno przeżożenie przez G. *Kray*, lecz żadne skutki dogre po nim nie nastąpiły.

Po powrocie swoim z *Strazburga* G. *Moreau* ma przybyć do miasta naszego, iak to jest już doniesiono magistratowi.

Exekucye w *Rzeszy* za niedostawiane rekwizycje są bardzo ciężkie. Komendy od 50 do 100 ludzi odbywają je. Officerom płacić trzeba trzy liwry na dzień, a w ciągu exekucyj, żołnierze pozwalają sobie rozmaitych bezprawiw.

Od brzegów Menu d. 26. Sierpnia.

Generał Augereau dozwolił nawet kupcom Angielskim przyjechać na jarmark do *Frankfurtu*. Koszt miasta na stoł dla Generałów, kwatery i furaz wynosi na dzień 3940 liwrow. Królowi *Wirtemberskiemu* z kontrybucyi 1. million został opuszczony, jeszcze więc 5 millionow wyliczonych być ma.

Z archiwum *Manheymskiego Francuzi* zabierają wszystkie papiery lewego brzegu *Renu* dotyczące się.

W żadnym czasie wieku teraźniejszego nie było tak wielkich upałów i pożarów lasów, jak w roku niniejszym. Nie tylko w *Francyi, Niderlandach*, na lewym brzegu *Renu*, *Szwabii*, *Bawarii*, ale nawet w *Szwajcaryi* nie daleko *Zurich* i pod *Lozanną* lasy podpaliły temu nieszczęściu. Oprócz tego pożary miały zdają się należeć do porządku dziennego.

Od brzegów Elby d. 29. Sierpnia.

Podług listów z *Hollandyi*, zamiar *Anglików* do wylądowania w *Zelandyi* coraz się staje podobniejszym do prawdy. Przy uścicach *Skaldy* i *Mozy* krążą okręty, na których Xiążę dziedziczny *Oranij* z korpusem swoim ma się znajdować.

Gazeta Angielska *Morning-Post* umieszcza między innemi artykuł następujący:

Mówią tu, iż ma być zwołany kongres w *Frankforcie*, dla ukończenia tam rozmaitych sporów i interesów państw *Europejskich*. Mają tam być uformowane linie telegraficzne do *Łondynu*, *Paryża*, *Madrytu*, *Neapolu*, *Rzymu*, *Medyolanu*, *Wiednia*, *Konstantynopola*, *Petersburga*, *Bertina*, *Drezna*, *Kopenhagi* i *Sztokholmu*. Tym sposobem nie będzie nam można wymawiać, iż nasz poseł na tym kongresie za każdą trudnością nowego zechce wysłać kuryera. Za pomocą tej telegraficznej komunikacyi, *P. Pitt* przesyłać będzie kongresowi dwugodzinne mowy, które potem innym telegrafom udzielone zostaną.

Od granic Austriackich d. 25. Sierpnia.

Donoszą z *Rzymu*, iż *Margrabia de Gallo* spodziewany tam jest w urzędzie nadzwyczajnego Ambassadors mającego zlecenie powinnować Oycu S. wstąpienia na tron *Papieski*; poczym tenże minister ma się udać do *Wiednia*, a ztamtąd na miejsce gdzie się odprawiać będzie kongress na zawarcie powszechnego pokoju.

Królowa *Neapolitańska* z dnia 16. na 17. tak była zachorowała po trudach podróży, iż na dniu tymże żadney audyencyi u Dworu nie było. Ten tak naturalny przypadek dał powód do tyśiącznych pogłosek, mianowicie iż w *Sycylii* wielka zaszła rewolucya. Król i następca

Tronu, mieli ustać z *Palermo* na okrętach Angielskich.

z *Peterzburga* d. 12. Sierpnia.

My z *Bożej łaski Paweł I.* Imperator i Samodzierzca wszech *Rosji* &c. Czyniemy wiadomo wszystkim naszym wiernym poddanym, iż na dniu 27. Lipca z woli *Wszechmocnego Boga*, nasza ukochana wnuczka *W. Xiężniczka Marya Alexandrowna* w roku 28im wieku swego z tej doczesności do wiecznego przeniósł się życia. Pewni jesteśmy, iż nasi wierni poddani dowiedziawszy się o tak smutnym dla nas i całego domu Cesarzkiego zdarzeniu, z równym uczuciem będą naszego żalu uczestnikami. — Działo się w *Carskoy Selo* dnia 27. Lipca 1800.

Oryginał własną ręką Imperatora podpisał.
PAWEŁ I.

z *Neapolu* d. 20. Lipca.

Zaburzenia naszego miasta zagrażają ważniejszymi skutkami. Lud nieufający zawsze wojsku liniowemu, które oskarża o zdradę, rozbroił je całkowicie, opanował zamki i swoje w nich garnizony osadził. Vice-Król i Rada Stanu schronili się na wyspę *Ischia*, którą ufortyfikować kazali. Lud oświadczył, iż tylko przy obronie wiary obstaie. Nie ma on iawnego dowodcy, lecz może być podleganym od wielkiej liczby niechętnych, których familie stały się Rządowego terroryzmu ofiarą. Jeżeli w tej klasie znajdzie się człowiek mogący zyskać zaufanie ludu i od niego za naczelnika ogłoszonym będzie, potrzeba nam się spodziewać nowego zaburzenia.

z *Turynu* d. 8. Sierpnia.

Gdy zwyczajne i nadzwyczajne podatki niewystarczają na opłatę kontrybucyi wojennej, i na zaspokojenie wielkiej liczby innych wydatków, z tego powodu Konsulta oddała pod dyspozycyą kommissyi rządowej, dobra narodowe w wartości sześciu milionów. Trudność sprzedania tych dóbr przed rozstrzygnięciem losu *Piemontu*, czyni to źródło bezpożytecznym. *G. Dupont*, który ubolewa nad uciskiem tego kraju, czyni wszystkie usiłowania, ażeby mu przynieść ulgę: lecz władza jego nie jest na to dosyć obszerna. Wszystkie członki tymczasowego rządu, widząc, iż nie dobrego zrzadzić nie mogą, złożyły swoją dymissyą, lecz ta nie była przyjętą. Na koncu pisali do pierwszego Konsula z przełożeniem stanu kraju. Niewątpimy, iż dobry porządek wkrótce wprowadzonym zostanie. Spodziewamy się nawet, iż *G. Jourdan* wkrótce tu przybyć mający, odebrał instrukcyje i tak obfzerną władzę, iż ta postawi go w stanie skutecznienia wszystkich naszych życzeń.

DODATEK

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 9. WRZESNIA ROKU 1800. we WTOREK.

Prośba do Osob Dobroczynnych.

W nocy z dnia 15. na 16. przeszłego miesiąca powstał wielki pożar w mieście *Mszczonowie* w Powiecie *Błońskim* leżącym, który przy gwałtownym wietrze tak się rozszerzył, że wczasie pół godziny największa i nayoźdobniejsza część miasta w perzynę obroconą, i więcej nad 160 familij z drobnego majątku swego ogołocone, i do nayuboższego stanu przywiezione zostały. Do ratunku żadnego sposobu nie było; 5 osob stało się ofiarą ognia, i ledwo co się matce udało przed tym w około siebie pożerającym ogniem, swe przy piersi mające dzieci uratować. Płacz i wyrzekanie tych przez ten pożar ognia nieszczęśliwych obywateli jest nieograniczony, które jednakowoż przez wspaniałą uczynność dusz szlacheśnych umniejszone być mogą; przeto do onych się udać, i dla tych bez pomocy zostających pogorzałych, z tym przyrzeczeniem o wspomnienie proszę, że największy staranności dołożę, aby te dary serc łaskawych, które Urząd Policji tutejszy odbierze, nietylko sumienie i rzetelnie podzielone, ale nadto publicznie z onych rachunki złożone i publikowane zostały.

Oraz też dopełniam nayprzyjemniejszy obowiązek, gdy miastom *Rawie*, *Skierniewicom*, *Bloniu*, *Grodzisku*, *Tarczynie*, *Nowemu Miastu*, *Białej*, *Groycu*, *Sochaczewu*, także Synagodze w *Wyżogrodzie*, w *Białej*, w *Sochaczewie*, w *Rawie*, *Groycu*, i *Mogielnicy*; JPanu Amtsratowi *Kieniz* w *Nowym Dworze*; W. JPanu Rzeszotarskiemu z *Wallowicy*; JPanu kassyerowi *Wilhelm* z *Blonia*; Magistratowi Policji z *Wiskitek*; Panu *Icek*, *Flatauer* z *Warszawy*, za ich na wsparcie tych bez pomocy zostających tu przyflane łaskawe dary, nayczulsze podziękowanie składam. Te dary wiele już też wyrzekających osuszyły, i już się ży wdzieczności do łez ucisku łączą. Dnia 20 Sierpnia 1800.

Fromm Wojenny i Poborowy Konsyliarz.

z Paryża dnia 25. Sierpnia.

Pomimo powrotu Ob. *Duroc* do Paryża, nie mamy pewnego o pokoju lub wojnie, i nie

dotąd urzędownie nie było ogłoszonym. Uważamy tu, iż od trzech dni papiery spadły na trzy od sta. Ten nagły spadek sprawił niejaką trwogę względem pokoju.

Dziennik handlowy wyraża, iż natychmiast po przybyciu Ob. *Duroc*, Rząd *Francuzki* wyprawił kuryerow do rozmaitych Mocarstw *Europejskich*, a nawet i do *Anglij*.

Spadnięcie papierow wstrzymało się dnia wczorayszego, i nawet nieco poszły w górę.

Donoszą z *Vannes* pod dniem 16. „Dowódca buntownikow *Georges* wylądował nie w 30. tysięcy ludzi iak mówią, ale tylko sam ieden, i z iednym millionem liwrow. To jest rzeczą pewną, iż przybywszy połączył się z *Guillemont*, *Mercierem* i *Corne*, którzy przebiegał wle i rozrzucił wiele złota, a innym dowodcom wypłacał zaległości. Starają się robić sobie stronników przez umiarkowane postępowanie. Nie wiele brakowało ażeby zostali schwytanemi, lecz iakieżkolwiek użyte są w tym celu sposoby, zdaie się zawżę iż odbierają tajemne przestrogi.

Zmyśloną jest rzeczą, ażeby Księgarz *Marret* miał być do więzienia *Temple* zaprowadzony.

Ambassador *Hollenderski* Obywatel *Schimmelpennink* znajduje się w tym momencie w *Paryżu*.

z *Lozanny* d. 20. Sierpnia.

Rozmaite korpusy woysk *francuzkich* wynoszące 5. do 6. tysięcy ludzi, wyszły dnia wczorayszego z naszych okolic ku *Konstancji*, *Bernie* i *Zurich*. Uważano pomiędzy niemi dwa bataliony 17^{tych} pułbrygady liniowej, i dwa 14^{tych} lekkiey, oraz dwie kompanie artylerji *konney &c.* Huzary i strzelcy ochotnicy wyszli od kilku dni na toż samo przeznaczenie. Donoszą o zbliżaniu się innych woysk ciągnących od armij odwodowej.

z *Berny* d. 23. Sierpnia.

Część przedniey straży nowey armii odwodowej przybyła tu dnia onegdayszego. Skła-

da się z rozmaitych korpusów ochotników, pomiędzy którymi znajduje się piękny jeden regiment żółtych huzarów. Te wojska dziś w dalszą udają się drogę.

W jednym poselsztwie ciału prawodawczemu podanym, rada wykonawcza domaga się prawa przeciwko zgromadzeniom politycznym, które się zbierają na wzór zgromadzeń radzących. Znajduje się ich wielka liczba w *Helwecyi*, i czasem w jednym miejscu jest kilku takich, które przeciwne okazują zdania.

Rada prawodawcza i wykonawcza odbiera codziennie liczne adresy od rozmaitych okręgów i dystryktów, które się oświadczają na stronę nowej rewolucyi.

Ze wszystkich stron dowiadujemy się o straszliwych pożarach. Procz zamków *Oex*, *Chexbres* i *Moudon* w *Lemanie*, doznano tej klęski w *Ulzistorf*, i w innej wsi blisko *Berthoud* w kantonie *Bernejskim*; toż samo w kantonie *Soleure*, i kilku innych miejscach. W wielu także częściach zapalił się las *Lemajski*, *Waldstätten*, *Oberland* i *Walezji*, w niektórych pożar jeszcze nie ustał. Domyślają się, iż to pochodzi od podpalaczy, lecz nie w tym nie ma pewnego.

Druga armia odwodowa pod *Dijon* jest w pełnym marszu do *Szwajcaryi*. Przednią fraz jej już tu stanęła. Znajduje się w niej piękny regiment ochotników huzarów przez *G. Mathieu Dumas* w *Paryżu* uformowany. Nazywa się pierwszym lejb-regimentem *Bona-partego*. Część wojska tego udaje się do kraju *Gryzonów*, a część do *Voralbergu*.

z *Augsburga* d. 22. Sierpnia.

Armia Generała *Moreau* odebrała zaległą pięciomiesięczną płacę.

Xiążę *Lichtenstein*, który przeszło dwóch miesięcy znajdował się w *Schöngau* nad rzeką *Lech*, został szczęśliwie uleczonym z swoich nader niebezpiecznych ran, przez *Ob. Percy* pierwszego Chirurga armii *Francuskiej*.

Kontrybucya na cyrkul *Szwabski* nałożona jest już w większej części opłaconą; mówią iż posłano pułtrzecia miliona liwrow do *Paryża*, a reszta użyta była na opłacenie żołdu armii. Stany które z opłatą swojej należitości spożyły się, odebrały exekucyą wojenną, która na tym się zasadza, iż muszą mieścić i żywić 50. do 100 ludzi, i płacić z nich każdemu po 3 liwry na dzień aż do momentu opłacenia kontrybucyi.

Dnia 24. Sierpnia.

Donoszą z *Memmingen*, iż wielka część ar-

tylleryi armii *G. Moreau* ściga się teraz do wyższej *Szwabii*.

Zburzenie szaniec w *Reuti*, które są objęte w linii demarkacyjnej należący do *Francuzów*, ma się z największym dokonywać pośpiechem. Ponieważ te prace kosztem kraju były odbywane, z tego powodu niechęciano przyśłać z okolic 200 wieśniaków żądanych przez Generała *Francuskiego* na użycie ich pod rozkazami 26 pionierów armii. Rozkazano zatem sprowadzić wieśniaków z okolic *Bawaryi* i *Szwabii*, tym sposobem zburzenie tych szaniec wkrótce nastąpi.

z *Strazburga* d. 23. Sierpnia.

Dnia wczorajszego przybył tu nadzwyczajny kurier z *Wiednia* do *Paryża* iadący. Tegoż dnia odprawiła się u *G. Moreau* konferencya, na której między innemi znajdowali się Generałowie *Leytnanci Lecourbe*, i *St. Suzanne*, oraz Generał dywizyi *Souham* przybył tu dnia onegdajszego. Skutek tej konferencyi nie jest wiadomy. — Generał *Lecourbe* wyjeżdża jutro do *Paryża*.

Znajduje się tu teraz *P. Reibelt*, który przyniósł depesze Elektora *Bawarskiego* do Generała *Moreau*.

Obywatel *Faviers* kommissarz generalny armii *Reńskiej* przybył tu dnia dzisiejszego, a jutro wyjeżdża do *Niemiec*.

Przygotowania do wojny nieustają. W *Bazylei* nałożono rekwizycyą stu koni na przewiezienie pontonów przeznaczonych do armii *Reńskiej*.

Dnia 24. Sierpnia.

Wszyscy nieprzytomni Generałowie i oficerowie armii *Niemieckiej* odebrali rozkazy powroćcia do swoich korpusów na dniu 7. Września.

Armia *Francuska Reńska* codziennie odbiera wzmocnienia. Ta armia, której wszystkie dywizye stoją w tym momencie na kwaterach, podzielona jest na cztery główne korpusy. 1.) Korpus pod komendą *G. L. St. Suzanne* składa się z czterech dywizyów to jest: z dywizyi Generała *Klein*, która zajmuje *Bryzgowię*, *Ortenau* i Biskupstwo *Strazburskie*, a której główna kwatera znajduje się w *Schuttern*; z dywizyi Generała *Delaborde* zajmującego *Palatynat* i Biskupstwo *Spiryjskie*, ma główną kwaterę w *Bruchsal*; z dywizyi Generała *Souham* rozciągającej się z cząstką od *Frankfortu* aż do *Spasart*, główna jej kwatera w *Offenbach*; z dywizyi Generała *Collaud*, która się znajduje w okolicach kraju *Mogunckiego* i *Wurzburgskiego*, a której główna kwatera ma być założoną w

Ochsenfort. 2.) Lewe skrzydło armii pod komendą Generała *Leutenanta Grenier* zajmuje obydwie brzegi *Dunaju* zaczawszy od jego źródła, aż do *Kellheim*, a od *Kellheim* rozciąga się prawym brzegiem aż do połączenia tej rzeki z rzeką *Wils*. To lewe skrzydło dzieli się na 3 dywizye to jest: Dywizya Generała *Richepanse* znajduiąca się w Xieństwie *Wirtemberskim*, a której główna kwatera jest w *Stuttgardzie*; Dywizya Generała *Ney* rozciągająca się aż za *Ingolstadt*, główna jej kwatera w *Neuburgu*; Dywizya Generała *Le-grand*, której główna kwatera jest w *Straubingen*. 3.) Szrodek armii pod dowództwem Generała *kommenderującego* zajmuje *Bawaryę* i składa się z dwóch dywizyów, to jest: z Dywizyi Generała *Leclerc*, której główna kwatera jest w *Landshut*, i z dywizyi Generała *Decaen*, której główna kwatera znajduje się w *Monachium*. 4.) Prawe skrzydło pod komendą Generała *Leut: Lecourbe* zajmuje wyższą *Szwabię*, *Woralberg* i kraj *Gryzonoń*. Dzieli się na 5 dywizyów, to jest: na dywizyę Generała *Montrichard*, którego główna kwatera w *Burgau*; Dywizyę Generała *Gudin*, którego główna kwatera w *Memmingen*, i dywizyę Generała *Molitor*, którego główna kwatera w *Lindau*. Korpus Generała *Augereau* nie jest do tego momentu przyłączonym do armii *Reńskiey*.

Mówią, iż *Lecourbe* odebrał rozkaz powrócić nazad do *Kempton*. *Moreau* idzie także nazad do *Augsburga*.

Wszelkie nadzieje pokoju znowu zniknęły. Oficerowie, którzy tu z *G. Moreau* przyjechali, bardzo o nim wątpią, a co pokazuje, iż kroki nieprzyjacielskie wkrótce się rozpoczną, jest to, iż *Moreau* przez prefekta w *Strazburgu*, kazał wzięść w rekwizycyę z pobliskich kantonów wielką liczbę fur, i kilka set koni dla przewiezienia kul, amunicyi i artylleryi do *Szwabii*, a za kilka dni flychać, iż znowu nowa rekwizycya nakazana będzie.

z *Monachium* d. 25. Sierpnia.

Zawczoray 8. wozów z archiwum *Bruchsal*skim przejeżdżało tędy do *Francyi* pod eskortą małego oddziału od Legionu *Cudzoziemskiego*. W *Heidelbergu* zatrudniaią się także od kilku dni przebieraniem papierów należących do krajów na lewym brzegu *Renu* będących. U nas także pomimo zaniefionej protektacyi, *Francuzi* archiwum otworzyć kazali, i papiery im potrzebne zabierają.

z *Frankfurtu* d. 27. Sierpnia.

Dnia wczorayszego po południu *G. Adjut: Mafsabeau* udał się do głównej kwatery Generała *Austryackiego* Barona *de Simbschen*, i uwiadomił go imieniem swojego Rządu o usta-

niu rozeymu i rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich w przeciagu dni 10 stosownie do umowy z obojey strony zawartej. Tegoż samego wieczora to ustanie było ogłoszone woyskom zebranyim na generalną rewiją.

Dnia 28. Sierpnia.

Wczoray z rana będąca tu konna artyllerya daley naprzód wyruszyła ku wyższym okolicom *Renu*. Po południu wymaszerowało kilka szwadronów 4go regimentu dragonów, a dziś zrana pierwszy batalion stojący tu 45^{ty} Pułbrygady.

Podług listów prywatnych z *Strazburga*, długa konferencya *Ob. Duroc* z Hrabią *Lehrbachem* niepomyślnie zakończyła się.

z *Bononii* d. 9. Sierpnia.

Prawe skrzydło armii *Francuzkiey* zrobiło poruszenia, które dają powód do rozmaitych domysłów. Wszystkie woyska znajdujące się w okolicach *Pesaro* zgromadziły się w *Imola*. Połowa dywizyi *Gen: Watrin* przybyła tu z *Imola*, i połączyła się z drugą połową, która zostawała w naszym mieście. Ma być jeszcze wzmocniona przez korpus artylleryi i kawaleryi, która się już w marszu znajduje. Drugi legion *Cisalpiński* przybył w tymże czasie do *Modeny*.

Dowiadujemy się z *Ankony*, iż wszystkie woyska *Rosyjskie* znajdujące się w tym kraju i które rozstawione były w *Sinigaglia* po wzięciu *Ankony* przez Generała *Frelich*, wsiadły na rozmaite okręty wojenne i przewozowe *Rosyjskie*, i w dzień wyjazdu Królowy *Neapolitańskiej* odbyły od brzegów *Włoskich*. Mówią, iż te woyska mają powrócić do *Rosyi* przez *Węgry* i *Galicję*.

W *Lewancie* powstał nowy rozruch wymierzony przeciwko niektórym *Genueńczykom* i emigrantom *Francuzkim*. Woysko nie mogło z razu uśmierzyć zapalczywości buntowników; wkrótce rząd wydał proklamacyę, w której wzywał mieszkańców *Liorny* do wstrzymania się od wszelkiego postępku przeciwnego trwającemu zawieszeniu broni, i szkodliwemu dla spokojności publiczney, przyrzekając, iż czuwać będzie z pilnością na postęпки cudzoziemców, i karać burzycielów dobrego porządku. Powoli spokojność wrocila się miastu, w koło którego założono oboz rozciągający się aż do *Stagno*, a drugi ma być wystawiony w *Pizie* za bramą *Lukańską*.

z *Medyolanu* d. 19. Sierpnia.

Od kilku dni przybyła tu wielka liczba woysk *francuzkich* tak w infanteryi iako też kawaleryi.

Dnia 15. t. m. Generał *Jourdan* był instal-

lowanym w Turynie na urząd Prezydenta Konsulty Piemontskiej. Przybyłszy do niego z powinszowaniem Deputacyi przyrzekł, iż przyspieszy skutecznidnie Prawa oznaczającego nadgrody za poniesione straty. Generał Chabran obeymuie komendę w kraju Piemontskim na miejscu G. Thurreau.

Generał kommanderujący wydał rozkaz, ażeby fortece Turyn, Alexandrya i Tortona zostały w żywność opatrzonemi. Majętniejsi właściciele rozmaitych Prowincyow dostarczają tymczasowo potrzebnych artykułów.

z Stokolmu d. 19. Sierpnia.

Okropny pożar pochłoniął piękne miasto Kalmar w Smelandyi. 150 domow poszło w perzynę, a kilka tysięcy ludzi o nędzę przyprawionych zostało. Król traci w spalonych zapasach arsenałowych i magazynach kilka beczek złota.

PUBLICANDUM.

Da die Lieferung des Licht Bedarfs der unterzeichneten Koenigl. Krieger und Domainen Kammer zu einer öffentlichen Licitation die den 23. d. m. Vormittags um 10. Uhr im Kammer Hause abgehalten werden wird, an den Mindest fordernden verdingen werden soll, so koennen alle diejenigen welche die Lieferung übernehmen wollen und im Stande sind successive wenigstens 80. Stein gegossene Falschlichte im bevorstehenden Winter zuliefern und damit zugleich den anfang zumachen, auch die Erfüllung der Lieferungs Verbindlichkeit durch Bestellung eines Cautions zu sichern sich angedachten Tage auf der Kammer einfinden und ihr Gebot abgeben. — Warschau den 5ten Septembris 1800.

Koenigliche Südpreußische Krieger und Domainen Cammer.

Ponieważ o liwerunek świec dla niżej podpisaney Kamery J. K. Mei Woienney Ekonomiczney ma być czyniony układ na licytacyi publicznej w dniu 25. t. m. przed południem o godzinie 10. w domu Kameralnym odprawiać się mający; i liwerunek takowy, naymniey żądajacemu będzie polecany; iż zaym, coby życzył łobie podjąć się takowego liwerunku, i byli w stanie dostarczania na zimę następują, częściami naymniey 80. kamieni lanych świec żółowych, i zacząć natychmiast ten liwerunek, a nadto zapewnić Rząd o dopełnieniu obowiązku onego przez stawienie kaucyi, mają znaydować się dnia wzmiankowanego na Kamercie, i z ofertą swoją oświadczyć się. — Dan w Warszawie dnia 5. Września 1800. roku.

Kamera J. K. Mei Prufs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Da nach der Anzeige des vormaligen Podstoli Jozef v. Bonkowski zwey von ihm ausgestellte, in dem Grund-Buche des im Departement der Koeniglich Neu-Ostpreussischen Regierung zu Thorn im Preussischen Kreise belegenen freyen Allodial Ritter Guths Kuczbork sub Nro 5. und 6. eingetragene Obligationen, und zwar die eine neber 6000. Rhlr an den Banquier Peter Wilhelm Motte de dato Warschau den 30ten Junii 1797. und die andere neber 1500 Rhlr an den Banquier Joseph Roessler de dato Warschau den 30 Junii 1797. nebst denen, denselben beygeheftet gewesenem Recognitions-Scheinen, auf der Post zwischen Plock und Warschau erweislich verloren gegangen und aller angewandten Muehe ungeachtet nicht zu erhalten gewesen sind; so werden auf dessen Ansuchen alle und jede, welche diese verloren gegangene Documente in Händen, oder darand als Eigenthümer, Cessionarii, Pfand-oder Pönstige Briefs-Inhaber einige Rechte und Ansprüche zu haben vermeynen, hierdurch öffentlich vorgeladen, in dem zur Angabe und Rechtfertigung dieser Ansprüche auf den 15ten November 1800. angeetzten Termine Vormittags um 9. Uhr, auf dem Regieruns Hantse hieselbst entweder in Person oder durch zuleessige Bevollmächtigte, wo zu ihnen in Ermangelung einiger Bekanntschaft die Justitz Commissarien Hoffmann und Schmid vorgeschlagen werden, ande-

ren sie sich mit Vollmacht und Instruction wenden koennen, zu erscheinen, die in Händen habenden Documente mit zur Stelle zu bringen und ihre Ansprüche gehoerig an und auszufuehren, hiernächst rechtliches Erkenntnis, ausbleibenden Falls aber zu gewärtigen, dass sie mit ihren Ansprüchen nicht weiter gehoeret, vielmehr damit abgewiesen und procladiret und ihnen ein ewiges Stillschweigen auferlegt, die Documente aber mortificirt und, ohne deren Reproduction, was darauf eingetragen ist, in dem Hypotheken Buche geloeschet werden wird. — Thorn den 30 May 1800. Koeniglich Neu-Ostpreussischen Regierung.

Ponieważ podług doniesienia byłwego Podstolego Jozefa v. Bonkowskiego, zeznane przez niego w Xiegach Hypotecnych dóbr w Departamencie J. K. Mei Prufs Nowo-Wschodnich Regencyi Toruńskiej sytuowanych Kuczbork zwanych, sub Nro 5. i 6. ingrossowane zapisy, to jest: ieden na 6000. Talerow dla Banku Piotra Wilhelma Motte de dato w Warszawie dnia 30. Czerwca 1797. roku, a drugi na 1500. Talerow dla Banku Jozefa Roesslera de dato w Warszawie 30. Czerwca 1797 roku wraz z przylaczonemi i przyszytemi do pierwszych Recognitionis Attestami, na Poczcie między Plockiem i Warszawą zgubione zostały, które pomimo wszelkich w poszukiwaniu złożonych staranności, aż datą wynalezione nie zostały, więc na prośbę wyżej wyrażonego, wszyscy i każdy z osobna, którzyby wspomniane zgubione dokumenta miał, lub do takowych iako właściciel, Collyonaryusz, albo fant i listy posiadający, sprawiedliwe pretensye mieć się rozumiał, niniejszym Obwieszczeniem jawnie zapozwanym zostanie, wyznaczylismy zaym do zapisania i weryfikacyi takowych pretensyi termin na dzień 15. Listopada 1800. zrana o gney godzinie, rozkazując aby się wzięły z wyżej nadmienionych przyczyn w ten interes wchodzący w rezydentcyi tutejszey Regencyi osobie lub przez pełnomocników stawili się, na których to pełnomocników w niedostatku znajomości Justic Kommissarzy tutejszy Hoffmann Schmid służyć im mogą, którym iednak dokładną informacyą i plenipotencyą dać powinni; Wziętykie w ręku swych mające dokumenta w terminie złożyć i pretensye swoje podać, i dokładnie okazać się obowiązani, a tak prawno-mocnego dekretu oczekiwać mają. Jeżeli zaś w wyznaczonym nie stawili się terminie, tedy spodziewać się mogą, iż nadal w pretensyach swych niebylekko słuchani, ale i raz na zawsze z temże odaleniem i przekładowaniem będą, nadto wieczne im milczenie nałożone zostanie, dokumenta zaś wziętykie umorzone, i zapisy, jeżeli się w Aktach hypotecnych znaydują, bez wszelkiego takowych złożenia, z tychże Xiąg wymazane będą. — Dan w Toruniu d. 30. Maja 1800. — Regencya J. K. Mei Prufs Nowo-Wschodnich.

DONIESIENIA.

W Poniedziałek dnia 29. terażniejszego miesiąca Września, i dni następujących roku bieżącego 1800. w Kamienicy Sukcesorow Dulsufowich na rogu Ulic Długiej i Freta Nro 280. na drugim piętrze, zawsze od godziny drugiej po południu zaczynając, odprawiać się będzie Aukcyja za gotowe pieniądze w grubej monecie lub złocie nie oberzniętym, każdy dukat po zł. 18. rachując; na Meble machoninowe, ołtarze i łowne, Porcellane Berlińska, Salską, Chyńską i Japońską, Fajans zwyczajny i Chiński, Bielezne lukiene Damskie; Bielezne sztalow w przednich gatunkach, Obrazy, Koperlitzychy, Muźle, Zwierciadła, Gitary, Billard, Fortepiano, Namioty, Szory, Koce, Kanapy, Krzesła, Szklą, Bronzy, Marmury, i inne rzeczy w wielkiej części oryginalne Chyńskie, które tu w szczeżęlach opisane być nie mogą; niemniey Biblioteka z kilku tysięcy Książek w rozmaitych językach, tudzież z Koperlitzychow dobrze zebranych złożona. O czym Prześwienney Publiczności czyni się wiadomo.

Pensya nowo otworzona przez JP. Murray, dla edukacyi młodych Panien, zostanie przez ciąg zimy w tym samym miejscu, to jest na Podwalu w kamienicy Kotlarza naprzeciwko Kapitulney Ulicy pod Nrem 524. Lecz mieszkającego, przy zaigciu reszty pięt, będzie odtąd przelitrzeńsze i wygodniejsze. Plan drukowany teyże pensyi można zawsze dostać u niego. Niech nam będzie wolno powtornie tu oddać zadośćcielowi tey pensyi sprawiedliwość, na którą zaskłusz tak pracami przy Kommissji Edukacyjney, a później przy Cancellaryi mnieyszey Koronney przez lat przeszło 20. od niego podjętemi, iako też Gazeta Francuzką i różnemi dziełami które przed kilku laty wydawał. Przy tey okazji zalecamy amatorom ostatniego dzieła w tym roku wydrukowane, pod tytułem: De l'état des études, des sciences et des mœurs en Pologne.